

Meerdere meldingen kalveren geboren met afwijkingen

Wij kregen afgelopen winter regelmatig meldingen van de geboorte van een kalf met aangeboren afwijkingen. In meer dan de helft van de gevallen ging het om kalveren met een afwijkende achterhand.

Het betrof meestal één kalf per bedrijf. De waargenomen afwijkingen kunnen passen bij een schmallenbergvirus (SBV)-infectie. In enkele gevallen is deze infectie aangetoond.

Schmallenbergvirus (SBV)

Het SBV wordt overgebracht door vectoren, met name knutten. In 2011 werd dit virus voor het eerst in Noordwest-Europa waarge-

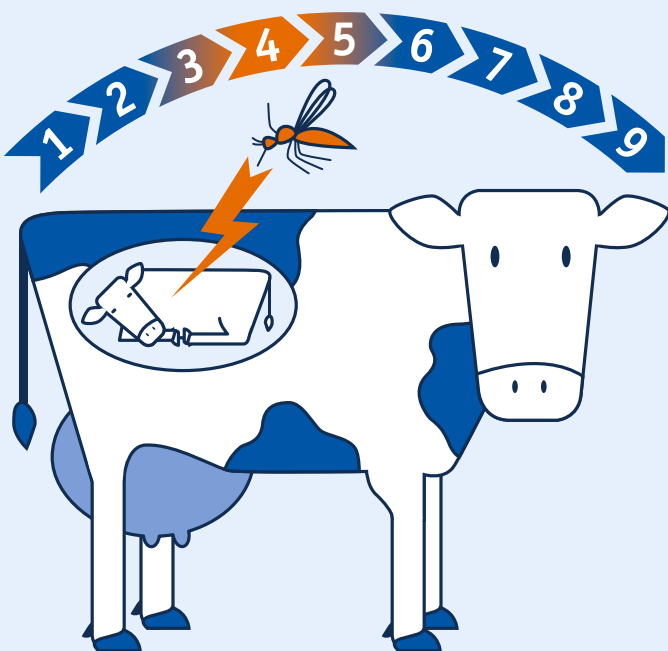
nomen. Knutten zorgden voor een zeer snelle verspreiding van het virus. Vanaf eind augustus werden uitbraken van koorts, diarree en productiedaling waargenomen bij melkvee. Vervolgens werden in 2012 opbrekers, abortus en misvormde kalveren met een gecompliceerd geboorteverloop waargenomen. Infectie met het SBV in de gevoelige periode van de dracht (de eerste vijf maanden) kan leiden tot de geboorte van kalveren met afwijkingen of tot het verwerpen van de vrucht (figuur 1). In Nederland zijn er geen behandelingen of vaccins tegen een SBV-infectie beschikbaar. Om dieren enigszins tegen een infectie te beschermen, moet contact met knutten zoveel mogelijk voorkomen worden.

Diagnose

De diagnose kan worden gesteld door een kalf met aangeboren afwijkingen in te sturen voor pathologisch onderzoek. In een misvormd geboren kalf kan bij sectie het virus in hersenmateriaal worden aangetoond. En, als het dier nog geen biest gehad heeft, kunnen afweerstoffen in het bloed worden aangetroffen. Ook kunnen door middel van bloedonderzoek afweerstoffen worden aangetoond tegen het virus vanaf acht dagen na het optreden van klinische klachten. Heeft een rund afweerstoffen tegen het virus? Dan zal dit dier bij nieuwe viruscirculatie geen afwijkende kalveren krijgen. Een geïnfecteerd rund kan lang positief blijven op afweerstoffen, soms zelfs levenslang, wat inhoudt dat onderzoek op afweerstoffen niet altijd iets zegt over een recente infectie.

Prevalentieonderzoek

GD heeft sinds 2012 regelmatig onderzoek gedaan naar de prevalentie van SBV in Nederland. Uit deze onderzoeken bleek dat het SBV-virus nooit is verdwenen, dus endemisch is geworden. De prevalentie op bedrijfsniveau kan verschillen per jaar en daarmee ook de gevoeligheid van een rundveekoppel. Zo bleek, uit GD-prevalentieonderzoek, dat SBV in 2017 in Nederland heeft gecirculeerd. Zowel bij kalveren geboren in 2016 als kalveren geboren in 2017 werden afweerstoffen tegen SBV aange-

Figuur 1. Risicoperiode ontstaan geboortefwijkingen na infectie met Schmallenbergvirus (SBV) gedurende de dracht (Wernike 2014).

toond. Ten opzichte van 2015 was het percentage melkveebedrijven (12 procent) waar afweerstoffen werden aangetoond verdrievoudigd. Met tankmelkonderzoek krijgt u een indruk van het aandeel besmette melkgevende dieren. In combinatie met een steekproef bij de jongste dieren, vanaf acht maanden leeftijd en bij voorkeur in het najaar na de eerste weidegang, kan een indruk worden verkregen of er recent een nieuwe besmettingsgolf door de koppel is gegaan.

Het betrof deze winter vaak maar één kalf per bedrijf en deze kalveren werden niet altijd ingestuurd voor pathologisch onderzoek. Het is wel belangrijk om bij een waarneming van geboortefwijkingen bij een kalf te overleggen met uw dierenarts om de onderzoeksmogelijkheden te bespreken. Misvormde kalveren kunnen, behalve door een infectie, ook worden veroorzaakt door erfelijke afwijkingen, invloeden van behandelingen of contact van het moederdier met embryotoxische stoffen tijdens de dracht. Uw dierenarts kan deze bevindingen melden bij de Veekijker. Zo helpt u samen met uw dierenarts problemen in de Nederlandse veestapel vroegtijdig te ontdekken.

Monitoring

DIERGEZONDHEID

Al sinds 2002 houdt Royal GD zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.

LEEFTIJDVERDELING OP NEDERLANDSE MELKVEEBEDRIJVEN

We zien sinds 2018 een toename in het aandeel oudere runderen op Nederlandse melkveebedrijven. Het aandeel jongere dieren daarentegen daalt al vanaf 2016. De leeftijdsopbouw van runderen ouder dan 1 jaar is de afgelopen vijf jaar op melkveebedrijven behoorlijk veranderd. In dit artikel gaan we hier dieper op in.

Het aandeel runderen ouder dan 68 maanden steeg van 19 naar 25 procent, terwijl het aandeel jongvee van 1 tot 2 jaar juist daalde van 27 naar 21 procent. De verandering van de leeftijdsopbouw is een positieve ontwikkeling voor het duurzaamheidskengetal, omdat de levensduur van runderen toeneemt. Toch kunnen andere gezondheidskenmerken juist negatief worden beïnvloed bij een ouder wordende veestapel. Bekend is dat de sterftkans toeneemt met de leeftijd, wat dus betekent dat het gemiddelde sterftepercentage kan toenemen. Ook hebben oudere koeien gemiddeld een hoger celgetal. Uit analyses is gebleken dat bedrijven met een hoge levensduur niet altijd een hoger sterftepercentage hebben. GD voert op dit moment een verdiepend onderzoek uit om meer inzicht te krijgen in de verbanden tussen levensduur en diergezondheid.

Figuur 1. Percentage aanwezige runderen per leeftijdscategorie per kwartaal op melkveebedrijven in de periode 1 oktober 2015 tot en met 30 september 2020 (bron: Data-analyse op basis van I&R- en GD-gegevens).